

Mas can Graells

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sant Iscle de Bages. Mas Can Graells, s/n (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament	Km 3,5 de la crta de Manresa a Santpedor, agafar el trencall a la dreta fins la sagrera de Sant Iscle

Coordenades:

Latitud:	41.75881
Longitud:	1.84421
UTM Est (X):	403919
UTM Nord (Y):	4623643

Classificació

Número de fitxa	08213-13
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Historicista
Segle	XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Des del 1984 en que fou adquirida pel seu actual propietari ha anat seguint un procés de reformes, encara no finalitzades. Possiblement l'element més degradat de la casa el formen el seguit de coberts ubicats a migdia.
Protecció	Inexistent
Número inventari	IPA n1 38 de Sant Fruitós de Bages
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 001A09070
Autoria de la fitxa	Raquel Valdenebro

Descripció

Edifici de planta rectangular format per diverses construccions bastides sobre un terreny amb un fort desnivell a llevant, la qual cosa implica l'existència d'un seguit de terrats que envolten el conjunt. El conjunt es troba envoltat per un mur de tancament que crea un espai interior enjardinat. El nucli central de la casa és format per un edifici de planta rectangular de grans proporcions cobert a dues aigües, amb el carener perpendicular a la façana principal. El fet trobar-se aixecat sobre un pendent fa que compti amb planta -1, planta baixa, primer pis i golfes. Al bell mig de la teulada, sobre el carener, s'aixeca una torre quadrangular de dos pisos coberta a quatre aigües amb teules de colors marrons i verds brillants. La construcció és feta en mur de mamposteria irregular i maó, i es troba exteriorment arrebossada amb ciment pòrtland sense pintar. Malgrat això, a la façana principal de migdia es poden apreciar alguns trams pintats i amb diferents esgrafiats florals efectuats com a proves per l'actual propietari. La façana principal es troba orientada a migdia, precedida per un espai de terrassa que salvaguarda el desnivell. La porta principal d'accés a l'edifici és al cantó de llevant d'aquesta façana i és fet amb un arc monolític molt rebaixat. A l'extrem de ponent hi ha un altre portal de les mateixes característiques, però de menors dimensions. Al primer pis s'obren dues portes centrals que donen accés a un petit balcó, i dos finestrals a cada extrem. A les golfes destaca l'existència d'una sèrie de cinc ulls de bou. A la façana de ponent destaca una galeria porxada a primer pis, on han estat incorporats un seguit de portals d'estil neogòtic. La visió més impressionant de l'edifici és del cantó de llevant, és on el desnivell permet observar la masia en tota la seva grandària. El jardí inferior adjacent a la casa havia estat l'antic hort. Des d'aquesta perspectiva s'aprecia la planta -1, que no compta en principi amb cap obertura. A la planta baixa s'obren quatre grans finestrals amb llinda en arc molt rebaixat. Al primer pis s'aprecien als extrems dos finestrals de les mateixes característiques i tres portals al centre que donen al balcó (actualment en obres). A les golfes hi ha quatre petits obertures també amb llinda d'arc molt rebaixat. La façana nord s'aprecia parcialment, ja que hi ha un petit mur de separació que sortint de la cantonada N-E s'extén uns metres i salva el desnivell de la casa. A la cantonada N-E de la casa ressalta un gran contrafort doble fins a l'alçada del primer pis. La façana nord i al primer pis hi ha una finestra balconera, que dona accés a un balcó, i al pis de les golfes dos petits finestrons rematats amb un arc rebaixat a la part superior. La torre central que corona l'edifici compta amb dos pisos. A cadascuna de les quatre façanes hi ha finestrals rectangulars rematats amb arcs de mig punt. Entre el primer i el segon pis la torre és envoltada per un balcó. L'interior de la casa ha estat objecte de nombroses reformes, malgrat que s'ha conservat el seu aire original. Destaca l'existència de rajola hidràulica als terres i volta catalana als sostres de la planta baixa. L'any 1983 la teulada d'uralita va ser substituïda per l'actual, de rajola vidrada de colors. També es reformà el portal d'accés del mur de tancament de la casa, al cantó de migdia; que s'ha protegit amb un teuladet recobert amb rajola hidràulica. Altres elements que acompanyen la casa són una glorieta ubicada a ponent de la casa i adossada al mur de tancament. És un espai quadrangular, protegit per una estructura de ferro formada per petites columnetes rematades per una teuladeta també de ferro hexagonal. Entre aquesta glorieta i la cantonada S-O de la casa un mur divideix l'àrea exterior de la casa creant una zona més privada. A migdia de la casa hi ha un seguit de coberts fets en pedra i maó, actualment en mal estat de conservació, que foren utilitats com a corts d'animals i espai de treball agrícola.

Observacions:

Inclòs a l'inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya amb els nº 38 No es conserva documentació ni fotografies antigues de la casa. Com a resta d'antics estris agrícoles, als baixos de la casa es conserven restes d'una premsa de vi i algunes moles. També conserva quatre tines de planta el·líptica, amb els cairons interiors no vidrats, i algunes bótes molt malmeses. A la zona de treball de la casa també es conserva 1 pica quadrangular d'oli.

Història

Malgrat que els orígens de la sagrera de Sant Iscle de Bages poden remuntar-se al segle X, l'existència d'aquest mas és molt més moderna, i es relaciona amb l'expansió del conreu de la vinya al Pla de Bages, i el creixement de cases entorn a aquest nucli de Sant Iscle durant aquest període. Al fogatge del 1553 apareixen quatre cases a la parròquia de Sant Iscle, dues de les quals es poden identificar actualment, i les altres dues no. Cal pensar que una d'aquestes, o bé "Vallcendrera" o bé "Prats", es poden identificar amb l'indret on s'aixeca el mas Graells. SALVADÓ (2003:294) Un capbreu de masos del segle XVIII, torna a assenyalar l'existència de diverses cases pertanyents a la parròquia de Sant Iscle (Sayol, Satorre, Vallcendrera i Prats), però cap d'elles s'ha pogut identificar amb algun antic precedent del mas Can Graells. PLANS I MAESTRA (2003:91-95) Segons informació oral procedent de la sra. Rosa Sagués, resident actualment al mas Sant Iscle, però originària del Mas Can Graells, on la seva família treballava de masovera, la casa fou aixecada per la família propietària de la colònia Borràs de Castellbell i el Vilar. La casa era considerada com a segona residència i lloc de vacances. Aquesta família fou propietària fins a la dècada dels anys cinquanta en què fou venuda i anà canviant de mans. Des de l'any 1983 és propietat del senyor Joan Casasayas Montserrat de Manresa.

Bibliografia

BENET I CLARÀ, A. (1985). Història de Manresa. Dels orígens al segle XI. Manresa GANDIA, J.; RUIZ, J. (2001). Sant Fruitós de Bages. Història en imatges 1898-1975. CEB. Manresa. SALVADÓ MONTURIOL, J. (2003). Història medieval d'un territori: Sant Fruitós de Bages (segles X-XVI). Ajuntament de Sant Fruitós de Bages. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

